

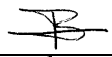

B&W-advies Dinkelland		Manager:			
		Directeur:			
Datum advies:	08 september 2016	Akkoord	Bespreken		
Zaaknr:	16.16804	Burgemeester Bakker			
Documentnr:	116.063687	Wethouder Steggink			
Team:	Afdeling Openbare Ruimte	Wethouder Duursma			
Auteur:	J.A.N. Lammers	Wethouder Zwiép			
Portefeuille:	weth. Steggink	Wethouder Stokkelaar			
		Wethouder Kleissen			
Afgestemd met:	BMO, E. Bakhuis	Secretaris			
Onderwerp: Vaststellen uitgangspunten voor Meerjaren onderhoudsplan wegen en kunstwerken en financiële doorvertaling daarvan.					
Samenvattende toelichting voor de besluitenlijst:		Bijlagen: doc.nr(s)			
<p>Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld voor het Meerjaren onderhoudsplan voor wegen en kunstwerken. Uitgangspunt is continuering van bestaand beleid voor de lange termijn. Wegen worden daarbij onderhouden volgens beeldkwaliteit C met uitzondering van de wegvakken die liggen in centra en HotSpots. Voor die gebieden en de voetpaden in woongebieden is beeldkwaliteit B gekozen. Vooruitlopend op de vaststelling van het MOP wil het college voor de begroting 2017 het jaarlijks budget voor wegenonderhoud structureel verhogen met € 500.000,--. Voor onderhoud aan bruggen en duikers wil het college het jaarlijks budget met € 50.000 verhogen.</p>		116.062840			
Advies Wij adviseren u om te besluiten:					
<ul style="list-style-type: none"> • In te stemmen met de uitgangspunten voor het Meerjaren onderhoudsplan wegen/kunstwerken en daarmee <ul style="list-style-type: none"> ○ instemmen met de gehanteerde categorisering in structurelementen ○ te kiezen voor scenario 3b waarbij beeldkwaliteit C wordt toegepast voor alle wegen, met uitzondering van de Centra (B) en HotSpots (B) en voetpaden in woongebieden (B) ○ kennis te nemen van de bijbehorende effecten en risico's • Instemmen met het structureel incalculeren van efficiency-/combinatievoordeel bij rioolvervanging ter hoogte van € 80.000,-- • Instemmen met het structureel incalculeren van een besparing ter hoogte van € 100.000,-- op onderhoud "hoofdwegen" als gevolg van het surplus aan kwaliteit aan die categorie. Daarbij tevens besluiten om tweejaarlijks de kwaliteit te monitoren. • Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud wegen met € 500.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen. • Een structurele verhoging van het budget voor onderhoud kunstwerken met € 50.000 te betrekken bij het opstellen van de begroting 2017 en dit als uitgangspunt te hanteren in de nog vast te stellen beleidsnota onderhoud kapitaalgoederen. 					
☐	Openbaar	☐	Raadsvoorstel	☐	Embargo tot
☒	Niet openbaar	☐	Raad T.K.N.	☐	Actief openbaar
Datum besluit: 13-09-2016		☒	Conform advies	☐	Graag nader advies m.b.t.:

	o	Aanhouden tot:	o	Afwijkend/ Aanvullend, namelijk:

Onderbouwing van het advies

Inleiding

Dinsdag 30 augustus 2016 is in uw college een presentatie gehouden over het meerjaren onderhoudsprogramma Wegen en kunstwerken. De presentatie is verzorgd met het doel u te informeren omtrent de werkwijze, de keuzes en de financiële gevolgen van de keuzes. Naar aanleiding van de presentatie en de voorgelegde keuzemodellen is verzocht een collegevoorstel te maken over deze materie. Op de achtergrond speelt hier mee dat de provincie in kader van haar toetsende rol aan gemeenten oplegt dat er structureel voldoende onderhoudsbudget is om het vastgestelde kwaliteitsniveau te kunne realiseren.

Dit onderwerp is behandeld in collegevergadering van 6 september 2016. In die vergadering is besluitvorming aangehouden en nader advies gevraagd over de aansluiting bij andere programma's en nadere invulling van dekking van het benodigde budget. Ook is gevraagd om een nadere duiding van de risico's.

Embargo / openbaarheid

Niet openbaar.

Argumentatie

Al geruime tijd is ons gevraagd een Meerjaren onderhoudsplan (MOP) op te stellen voor de kapitaalgoederen wegen en kunstwerken. Voor de opstelling van een MOP is na een selectie ingenieursbureau AnteaGroup benaderd om ons hierin te begeleiden. AnteaGroup is tevens de leverancier van het bij ons gebruikte beheerpakket GBI.

Als basis voor het MOP is gebruik gemaakt van de binnen Noaberkracht in beheer zijnde arealen. De analyses zijn uitgevoerd op de voor de gemeente Dinkelland geldende dataset. Een gelijke sessie is ook uitgevoerd op de data van de gemeente Tubbergen.

Uitgangspunten bij de analyse.

Om differentiatie in de berekeningen te kunnen maken zijn de arealen onderverdeeld in structurelementen. Dat zijn wegvakken met een min of meer vergelijkbaar onderhoudspakket en functie. Als structurelement zijn gebruikt de categorieën Hoofdweg, Buitengebied, Woongebied, Bedrijventerrein en Centrum. Binnen de categorie buitengebied is onderverdeling gemaakt in klassen Standaard, Fietsroute en Extensief (wegen van laagste orde). Binnen Centra is ook de categorie Hot-Spot onderscheiden.

Onderscheid is gemaakt verder naar de aard van de verharding. Gesloten verhardingen als asfalt of beton vergen een geheel andere wijze van onderhoud dan elementenverhardingen en worden daarom afzonderlijk benaderd. Daarnaast is een onderscheid gemaakt naar verhardingsfunctie (rijbaan, fietspad, voetpad en overige (inritten, parkeervakken etc.).

Door gebruik te maken van de genoemde indelingen wordt de mogelijkheid geboden om gedifferentieerd om te gaan met kwaliteits-ambities voor de verschillende categorieën.

Arealen.

De gemeente Dinkelland heeft bijna 3 miljoen m² verharding in beheer. Bijna 2 miljoen m² betreft asfalt; circa 1 miljoen m² bestaat uit elementenverharding. Betonverharding is slechts beperkt toegepast in onze gemeente (4 ha). De totale vervangingswaarde van dit areaal bedraagt ruim 159 miljoen Euro!

Interpretatie inspectiewaarden.

Voor het gehele areaal is op basis van de meest recente inspectiewaarden de gemiddelde kwaliteit bepaald. Het oordeel is gebaseerd op technische inspecties gericht op instandhouding van de technische kwaliteit van de verharding; deze komt per definitie niet altijd overeen met de beleving van weggebruikers. Het gemiddelde (gewogen) oordeel voor Dinkelland ligt binnen de range voor beeldkwaliteit C. Op onderdelen wordt beter/slechter gescoord.

Maatregelpakketten, onderhoudsmodellen.

Afhankelijk van de te kiezen kwaliteit en onderhoudsniveaus worden langdurige maatregelpakketten aan de arealen toegewezen. De maatregelen zijn afgestemd op de binnen onze gemeente gebruikelijke werkwijzen en onderhoudsmomenten. Kenmerkend is bijvoorbeeld dat we voor asfalt uitgaan van eeuwigdurende instandhouding en niet na 60 jaar een weg compleet tot op fundering vernieuwen. De eenheidsprijzen zijn gebaseerd op lokale omstandigheden (draagkrachtige zandgrond), en actuele marktprijzen zoals die lokaal gelden. Op deze manier is een zo realistisch mogelijk beeld van de kosten en beheer neergezet. Voor de bepaling van de actuele kwaliteit is gebruik gemaakt van inspectiewaarden uit ons beheerpakket.

Keuzes kwaliteit/beeld

Er worden in Nederland verschillende schalen van kwaliteit naast en door elkaar gebruikt. In de werkwijze en modellen van AnteaGroup wordt gebruik gemaakt van een eigen schaalindeling. Deze indeling correspondeert met de CROW beeldkwaliteitscatalogus IBOR schalen A+ (zeer goed), A (goed), B (voldoende), C (matig) en D (te slecht). Daarnaast worden landelijk CROW kwaliteitsniveaus gehanteerd waarin de accenten liggen op beheerkosten of technisch wegbeheer. De samenhang tussen de schalen voor beeldkwaliteit en technisch beheer zijn weergegeven in onderstaande tabel..

CROW Kwaliteitscatalogus (publicatie 288)	CROW Wegbeheer (publicatie 147)
<i>Beeldkwaliteit, communicatie burger en politiek</i>	<i>Technische richtlijnen wegbeheer (obv. Inspectie)</i>
A+ (zeer goed)	Er is geen schade
A (goed)	Er is enige schade
B (voldoende)	De waarschuwingsgrens is overschreden
C (matig)	De richtlijn is overschreden
D (te slecht)	Achterstallig onderhoud (richtlijn met meer dan 1 overschreden)

In het vervolg van deze notitie zal steeds worden gerefereerd aan de schaalindeling conform de beeldkwaliteitsgids van CROW (publicatie 288; linker kolom).

Bij de vaststelling van het IBOR plan is vastgelegd dat voor wegen generiek de beeldkwaliteit C wordt aangehouden. Bij de gekozen beeldkwaliteit C ontstaat er al enig risico op kapitaalvernietiging. Voor hotspots/centra is de beeldkwaliteit A van toepassing. Dit geldt voornamelijk voor het aspect netheid/verzorging. Voor technisch onderhoud hanteren we om praktische redenen (specifieke materiaalgebruik) kwaliteit B.

Effecten/risico's.

De keuze van kwaliteitsniveau heeft effect op verschillende aspecten. De aspecten hebben betrekking op:

- aanzien/uitstraling
- mate waarin kapitaalvernietiging optreedt
- mate van beheerbaarheid
- veiligheid, aansprakelijkheid, claims
- mate van hinder en/of overlast

De effecten van de gekozen kwaliteitsniveaus op de te onderscheiden aspecten zijn in onderstaande tabel weergegeven. In de tabel is te zien dat naarmate een lager kwaliteitsniveau wordt gekozen er steeds meer negatieve effecten zullen optreden. Als een kwaliteitsniveau lager dan C wordt gekozen zal in grote mate sprake zijn van kapitaalvernietiging. Er is daarbij een verhoogd risico op aansprakelijkheid en claims. Er is sprake van onveilige situaties. De beheerbaarheid is slecht en weggebruikers zullen veel overlast ondervinden. Daarnaast is sprake van een verloederd aanzien. Technisch gezien

is bij kwaliteit D al sprake van achterstallig onderhoud dat alleen met ingrijpende en kostbare maatregelen kan worden hersteld.

Kwaliteitsniveau		A	B	C	D
Asfalt/beton	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Groot	Zeer groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant
Elementen	Aanzien/uitstraling	Hoog	Standaard	Sober	Verloedering
	Kapitaalvernietiging	Matig	Nihil	Matig	Groot
	Beheerbaarheid	Voldoende	Goed	Matig	Slecht
	Veiligheid/Aansprakelijkheid	Veilig	Grotendeels veilig	Beperkt Veilig	Heel onveilig
	Hinder/Overlast	Nauwelijks	Incidenteel	Regelmatig	Constant

Huidig budget.

In de begroting van de gemeente Dinkelland is jaarlijks een bedrag van bijna 1 miljoen beschikbaar voor onderhoud van wegen (uitbestede werkzaamheden € 850.833,- voor asfalt, € 147.719,- voor elementen).

Scenario's

Een door AnteaGroup gebruikt rekenmodel biedt de mogelijkheid om per structurelement, verhardingssoort en verhardingsfunctie een gedifferentieerd kwaliteitsniveau te kiezen. Als basis zijn hier de area's van onze gemeente gebruikt. Bij de presentatie aan uw college op 30 augustus zijn verschillende scenario's getoond. Afhankelijk van de gekozen kwaliteiten geeft het model een overzicht in de jaarlijks benodigde middelen om dat gekozen onderhoudsniveau te kunnen verwezenlijken.

Nadrukkelijk vermelden we dat het hierbij gaat om langjarige onderhoudsmodellen bedoeld om structureel onderhoud van het gehele wegengereedte te kunnen realiseren op het gekozen kwaliteitsniveau en daarbij een structurele dekking van de financiële middelen te realiseren.

Scenario 1: Interpretatie van coalitieakkoord.

Dit scenario gaat uit van een generieke kwaliteit op basis van de CROW schaal voor technisch beheer waarbij de waarschuwingsgrens is overschreden. Er is dan nog geen sprake van kapitaalvernietiging. Deze komt overeen met beeldkwaliteit B. Daarnaast is gekeken naar in coalitieakkoord vermelde speerpunten als toerisme, bereikbaarheid, aantrekkelijke centra en bedrijven. Op basis daarvan is aan hoofdwegen, centra en fietsroutes een hogere kwaliteit toegekend, namelijk A. Het daarvoor benodigde jaarlijks budget voor wegenonderhoud bedraagt dan € 2.471.700 (incl. klein onderhoud). De kosten voor onderhoud op dit kwaliteitsniveau zijn dermate hoog dat hiervoor een enorme toename in budget moet worden gerealiseerd. De gemeentelijke middelen zijn hiervoor niet toereikend.

Tijdens de op 30 augustus gehouden toelichting in uw college zijn nog twee andere scenario's besproken. Naar aanleiding van opmerkingen/vragen vanuit uw college zijn aanvullend nog varianten uitgewerkt. Een reëel scenario waarbij de risico's en effecten binnen acceptabele grenzen liggen, en de uitgangspunten overeenkomen met door de raad vastgestelde kwaliteit is scenario 3b.

Scenario 3b: Variant alles C met Centra/HotSpots op B.

Dit scenario gaat voor alle verhardingen in beginsel uit van een generieke basis overeenkomend met beeldkwaliteit C. Op basis van de CROW schaal voor technisch beheer is dit een niveau waarbij de richtlijn ter voorkoming van kapitaalvernietiging is overschreden. Het komt wel overeen met de door raad vastgestelde beeldkwaliteit.

Voor verhardingen in Centra/HotSpots is een hogere beeldkwaliteit B gehanteerd. Dit is conform eveneens met het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Daarnaast is voor elementenverhardingen op voetpaden in woonwijken de beeldkwaliteit B gehanteerd. Aanleiding hiervoor is het feit dat beeldkwaliteit C een vrij grote mate van oneffenheden in tegelverhardingen tolereert waarbij die kunnen leiden tot valpartijen.

De financiële consequenties van het toepassen van dit scenario zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Gewenste kwaliteit		Bedrijventerrein	Buitengebied	Buitengebied Extensief	Fietspaden/Recreatief	Centra	Hot spot	Hoofdweg	Woongebied	KOSTEN
A s f a l t	Rijbanen	C	C	C	C	B	B	C	C	€ 1.043.000
	Fietspaden		C		C			C	C	€ 33.000
	Voetpaden									€ -
	Overige								C	€ 10.000
Beton	Alle		C	C	C			C		€ 8.000
E l e m e n t e n	Rijbanen	C	C	C	C	B	B	C	C	€ 294.000
	Fietspaden		C		C			C	C	€ 5.000
	Voetpaden		C		C	B	B	C	B	€ 180.000
	Overige		C		C	B		C	C	€ 108.000
KOSTEN		€ 25.000	€ 368.000	€ 29.000	€ 294.000	€ 43.000	€ 41.000	€ 451.000	€ 430.000	€ 1.681.000

Het bij dit scenario benodigd jaarlijks budget voor wegenonderhoud bedraagt dan € 1.681.000,--. Klein onderhoud wordt door de buitendienst uitgevoerd. Uitvoering van dit scenario wijst uit dat met het huidige jaarlijks budget een structureel tekort ontstaat van bijna 7 ton vereist.

PM: Een variant waarbij voor onderdelen in buitengebied (buitengebied extensief) een kwaliteit D wordt gehanteerd is eveneens bekeken. De jaarlijkse kosten voor onderhoud worden in die variant verminderd met circa € 30.000. De negatieve effecten van die keuze op het gebied van kapitaalvernietiging, en het ontstaan van onaantvaardbare risico's op het gebied van veiligheid en aansprakelijkheid zijn dan zeer groot. Gelet op de zeer beperkte financiële impact afgezet tegen de risico's adviseren wij u dit scenario niet over te nemen.

Voorstel college t.a.v MOP wegen.

Wij stellen u voor om het kwaliteitsniveau vast te stellen op de kwaliteit zoals omschreven in Scenario 3b. Daarbij wordt een generieke kwaliteit C gehanteerd voor het onderhoud aan wegen binnen onze grenzen. Aansluitend op reeds gemaakte keuzes in de raad ten aanzien van IBOR beeldkwaliteit zal voor wegen binnen centra/HotSpots een kwaliteit B worden gehanteerd. Daarnaast wordt extra aandacht gegeven aan de voetpaden in woongebieden. Aanleiding hiervoor is de toenemende vergrijzing van de bevolking en het feit dat beeldkwaliteit C een vrij grote mate van oneffenheden in tegelverhardingen tolereert die resulteert in een groter risico op valpartijen.

Het bij dit scenario benodigd jaarlijks budget voor wegenonderhoud bedraagt € 1.681.000,--. Afgezet tegen het beschikbaar budget voor wegenonderhoud (circa 1 miljoen voor uitbesteed werk) moet bij dit scenario worden geconstateerd dat er onvoldoende budget beschikbaar is om dit kwaliteitsniveau te kunnen verwezenlijken.

De risico's bij keuze voor dit kwaliteitsniveau zijn af te leiden uit de effectenmatrix zoals al getoond. De generieke beeldkwaliteit C heeft tot gevolg dat er sprake is van een sober onderhoudsniveau. Er zijn beperkte risico's op het gebied van veiligheid en er is enige mate van kapitaalvernietiging aanwezig.

De keuze om voor centra/hotspots en voetpaden in woongebieden een kwaliteit B te hanteren heeft tot gevolg dat er daar minder veiligheidsrisico's aanwezig zijn.

Dekking

In de huidige begroting is jaarlijks een bedrag van € 998.552,00 beschikbaar voor groot (uitbesteed) onderhoud. De jaarlijkse kosten voor onderhoud in scenario bedragen € 1.681.000,--. Dit betekent dat voor het onderhouden van wegen conform scenario 3b een aanvullende dekking van € 682.448,-- is benodigd. Hiervoor stellen wij het volgende voor:

Combinatie rioolvervangingen.

Een deel van het wegenonderhoud in woongebieden zal gebeuren in combinatie met rioolveranging. Bij rioolveranging is vastgelegd dat de kosten voor onderhoud aan verharding voor een deel worden toegerekend aan de kosten voor rioolveranging. Er ontstaat hierbij een doublure in dekking binnen de categorie woongebied (rijbaan) De onderhoudskosten voor wegen kunnen om die reden jaarlijks met € 80.000,-- worden verminderd aangezien dat deels al gedekt is vanuit de rioolveranging.

Laten teruglopen surplus aan kwaliteit

Aanvullende dekking kan voorts worden gevonden door het laten teruglopen van het surplus aan kwaliteit dat er op dit moment in de categorie "Hoofdwegen in asfalt" aanwezig is. De gemiddelde kwaliteit van deze wegen zit ruim binnen de kwaliteit B en ligt daarmee boven het in dit scenario vastgestelde kwaliteitsniveau. Hier is de mogelijkheid aanwezig om in die categorie de gemiddelde kwaliteit in de komende periode geleidelijk te laten te laten afnemen tot kwaliteit C. De noodzaak voor onderhoud in deze categorie wegen is daarmee op kortere termijn in mindere mate aanwezig. Voorgesteld wordt om het voor die categorie benodigde bedrag (€ 451.000,--) te verlagen met € 100.000,--. Hiermee is dekking aanwezig voor de periode dat het surplus aan kwaliteit nog aanwezig is. Het is daarbij noodzakelijk om door middel van monitoring de ontwikkelingen in kwaliteit in de gaten te houden. Wij stellen u daarom voor om tweejaarlijks de kwaliteit te bepalen en daarbij de afweging maken of deze dekking kan worden gecontinueerd. Als het surplus aan kwaliteit is verdwenen zal aanvullende dekking moeten worden gevonden.

Verhoging structureel budget in de begroting.

Uitgaande van de hiervoor reeds vermelde voorstellen ontbreekt nog een dekking voor een bedrag van € 502.488,--. Wij stellen u in dat licht voor om ingaande 2017 in de begroting voor het onderhoud van wegen een structurele verhoging van € 500.000,-- op te nemen.

Resumé dekking MOP onderdeel "wegen".

Benodigd budget conform scenario 3b	€	1.681.000,00
Structureel budget in huidige begroting	€	998.552,00
Nog te dekken	€	682.448,00

Aanvullende dekking

Verrekening combinatievoordeel rioolveranging	€	80.000,00
Teruglopen surplus kwaliteit "Hoofdwegen, asfalt"	€	100.000,00
Structurele verhoging budget groot onderhoud	€	502.448,00
	€	682.448,00

Kunstwerken.

De gemeente Dinkelland beheert ook een groot aantal civiele kunstwerken. Het betreft 83 bruggen, 3 fietstunnels en circa 1200 wegduikers. Voor het beheer van deze kunstwerken is geen beheerprogramma en een actueel gedetailleerd kwaliteitsoordeel ontbreekt. Er is in de begroting voor kunstwerken slechts een gering bedrag beschikbaar voor klein onderhoud als schilderen van leuning en het ontstoppen van brugafvoeren. Structureel budget voor groot onderhoud aan de bruggen en tunnels is er niet. Voor vervanging van duikers is evenmin structureel budget beschikbaar.

Wij stellen u voor om ingaande 2017 een structureel bedrag van € 50.000,-- op te nemen in de begroting voor het onderhoud van kunstwerken. Eerste prioriteit ligt daarbij in de opzet van een inspectie- en monitoringprogramma voor de kunstwerken.

Bijzondere aandachtspunten***Harmonisatie***

In de gemeente Tubbergen speelt op dit momenten een identiek proces waarbij de zelfde werkwijze is gebruikt. Binnen het college van Tubbergen lijkt de besluitvorming ten aanzien van kwaliteit te resulteren in een keuze voor de zelfde uitgangspunten en kwaliteitsniveaus

Vervolgacties

Voor de raadscommissie is in de vergadering van 13 september 2016 een presentatie gepland over dit onderwerp. Daarbij zal de commissie worden meegenomen in de werkwijze en uitgangspunten.

Vervolgens zal de raad het Meerjaren onderhoudsplan moeten vaststellen. Een raadsvoorstel daartoe zal separaat worden aangeboden.